

Anhang: Texte zu den Anforderungsbereichen II und III

Anforderungsbereich II: Rezeption

Text 1

- Ich habe das Labyrinth des Dinosaurus besichtigt!
- Sind das die hängenden Biergärten?
- Nein, die sind auf Rhodos.
- Ich dachte, da gäb's nur Wein
- Das ist Samoa, eine Nebeninsel
- Die mit dem Rubicon? Vino, vidi, vinci?
- Leonardo war kein Grieche. Du leidest ja unter salomonischer Geschmacksverirrung!
- Aber nein, das war nur so ein geflügeltes Bild.
- Aha, doch ein Picassus.
- Nein, du Besserwisser, ich meine die Sphinx, die aus der Asche steigt.
- Du bist mir ein Leuchtturm der mystischen Figuren!
- Was du sagst, ist ja auch nicht das Grüne vom Ei.
- Von welchem Ei?
- Na, von welchem wohl? Vom Ei des Damokles, das bei Beelzebub an die Wand...
- Woher denn, das war einer der drei Leisen aus dem Morgenland.
- So? Und warum hat sich dann Herodes die Hände gewaschen?
- Die Füße waren's, du Ignorand!
- Jetzt platzt mir aber gleich der Kragen, der gordische...
- Und was soll ich sagen, angesichts Deines mystologischen Saufasses?
- Meinst Du jetzt wieder den Philosophen mit den drei Köpfen?
- So ein Blödsinn! Deine Unkenntnis ist wie der Januskopf, man schlägt einen ab, drei weitere wachsen nach!
- Und du trägst den Adamsapfel mythologischer Verwirrung!
- Ich werde wohl immer die Sirene in der Wüste sein!
- Nein, aber wer auf dich baut, der hat auf Holz gebaut!

Interpretation- Lesarten

Text 2: Ov. met. 1,452-567

*Primus amor Phoebi Daphne Peneia: quem non
fors ignara dedit, sed saeva Cupidinis ira.
Delius hunc nuper, victo serpente superbus,
viderat adducto flectentem cornua nervo* 455
'quid' que 'tibi, lascive puer, cum fortibus armis?'
*dixerat, 'ista decent umeros gestamina nostros,
qui dare certa ferae, dare vulnera possumus hosti,
qui modo pestifero tot iugera ventre prementem
stravimus innumeris tumidum Pythona sagittis.* 460
*tu face nescio quos esto contentus amores
inritare tua, nec laudes adsere nostras.'*
*filius huic Veneris 'figat tuus omnia, Phoebe,
te meus arcus' ait, 'quantoque animalia cedunt
cuncta deo, tanto minor est tua gloria nostra.'* 465
[...]

*protinus alter amat, fugit altera nomen amantis
silvarum latebris captivarumque ferarum* 475
*exuviis gaudens innuptaeque aemula Phoebes;
vitta coercebat positos sine lege capillos.
multi illam petiere, illa aversata petentes
inpatiens expersque viri nemora avia lustrat
nec, quid Hymen, quid Amor, quid sint conubia curat.* 480
*saepe pater dixit 'generum mihi, filia, debes',
saepe pater dixit 'debes mihi, nata, nepotes':
illa velut crimen taedas exosa iugales
pulchra verecundo suffuderat ora rubore
inque patris blandis haerens cervice lacertis* 485
*'da mihi perpetua, genitor carissime' dixit
'virginitate frui: dedit hoc pater ante Dianae.'*
*ille quidem obsequitur; sed te decor iste, quod optas
esse vetat, votoque tuo tua forma repugnat:*
Phoebus amat visaeque cupit conubia Daphnes, 490
*quodque cupit, sperat, suaque illum oracula fallunt;
utque leves stipulae demptis adolentur aristis,
ut facibus saepes ardent, quas forte viator
vel nimis admovit vel iam sub luce reliquit,
sic deus in flammis abiit, sic pectore toto* 495
*uritur et sterilem sperando nutrit amorem.
spectat inornatos collo pendere capillos
et 'quid, si comantur?' ait. videt igne micantes*

*sideribus similes oculos, videt oscula, quae non
 est vidisse satis; laudat digitosque manusque* 500
*bracchiaque et nudos media plus parte lacertos:
 si qua latent, meliora putat. fugit ocior aura
 illa levi neque ad haec revocantis verba resistit:*
‘Nympha, precor, Penei, mane! non insequor hostis;
nympha, mane! sic agna lupum, sic cerva leonem, 505
*sic aquilam penna fugiunt trepidante columbae,
 hostes quaeque suos; amor est mihi causa sequendi.
 me miserum! ne prona cadas indignave laedi
 crura notent sentes, et sim tibi causa doloris!*
aspera, qua properas, loca sunt: moderatius, oro, 510
*curre fugamque inhihe: moderatius insequar ipse.
 cui placeas, inquire tamen; non incola montis,
 non ego sum pastor, non hic armenta gregesque
 horridus observo. nescis, temeraria, nescis,*
quem fugias, ideoque fugis. mihi Delphica tellus 515
*et Claros et Tenedos Patareaque regia servit;
 Iuppiter est genitor. per me, quod eritque fuitque
 estque, patet; per me concordant carmina nervis.
 certa quidem nostra est, nostra tamen una sagitta
 certior, in vacuo quae vulnera pectore fecit!* 520
*inventum medicina meum est, opiferque per orbem
 dicor, et herbarum subiecta potentia nobis:
 ei mihi, quod nullis amor est sanabilis herbis
 nec prosunt domino, quae prosunt omnibus, artes!’*
Plura locuturum timido Peneia cursu 525
*fugit cumque ipso verba imperfecta reliquit,
 tum quoque visa decens; nudabant corpora venti,
 obviaque adversas vibrabant flamina vestes,
 et levis impulsos retro dabat aura capillos,
 auctaque forma fuga est. sed enim non sustinet ultra* 530
*perdere blanditias iuvenis deus, utque monebat
 ipse Amor, admisso sequitur vestigia passu.
 ut canis in vacuo leporem cum Gallicus arvo
 vidit, et hic praedam pedibus petit, ille salutem*
(alter inhaesuro similis iam iamque tenere 535
*sperat et extento stringit vestigia rostro;
 alter in ambiguo est, an sit comprehensus, et ipsis
 morsibus eripitur tangentiaque ora relinquit):
 sic deus et virgo; est hic spe celer, illa timore.
 qui tamen insequitur pennis adiutus amoris* 540
*ocior est requiemque negat tergoque fugacis
 imminet et crinem sparsum cervicibus adflat.
 viribus absumptis expalluit illa citaeque
 victa labore fugae, spectans Peneidas undas
 [quae facit ut laedar, mutando perde figuram!*

fer, pater' inquit 'opem, si flumina numen habetis! 545
qua nimium placui, mutando perde figuram!
[qua nimium placui, Tellus, ait, hisce vel istam]
vix prece finita torpor gravis occupat artus:
mollia cinguntur tenui praecordia libro,
in frondem crines, in ramos bracchia crescunt; 550
pes modo tam velox pigris radicibus haeret,
ora cacumen habet: remanet nitor unus in illa.
Hanc quoque Phoebus amat positaque in stipite dextra
sentit adhuc trepidare novo sub cortice pectus
complexusque suis ramos ut membra lacertis 555
oscula dat ligno: refugit tamen oscula lignum.
cui deus 'at, quoniam coniunx mea non potes esse,
arbor eris certe' dixit 'mea. semper habebunt
te coma, te citharae, te nostrae, laure, pharetrae.
tu ducibus Latiis aderis, cum laeta triumphum 560
vox canet et visent longas Capitolia pompas.
postibus Augustis eadem fidissima custos
ante fores stabis mediamque tuebere quercum,
utque meum intonsis caput est iuvenale capillis,
tu quoque perpetuos semper gere frondis honores.' 565
finierat Paeon: factis modo laurea ramis
adnuit utque caput visa est agitasse cacumen.

Text 3: Ovid Met. III, 379sqq

380 Forte puer comitum seductus ab agmine fido
dixerat: 'ecquis adest?' et 'adest' responderat Echo.
hic stupet, utque aciem partes dimittit in omnis,
voce 'veni!' magna clamat: vocat illa vocantem.
respicit et rursus nullo veniente 'quid' inquit
'me fugis?' et totidem, quot dixit, verba recepit.
385 perstat et alternae deceptus imagine vocis
'huc coeamus' ait, nullique libentius umquam
responsura sono 'coeamus' rettulit Echo
et verbis favet ipsa suis egressaque silva
ibat, ut iniceret sperato bracchia collo;
390 ille fugit fugiensque 'manus complexibus aufer!
ante' ait 'emoriar, quam sit tibi copia nostri';
rettulit illa nihil nisi 'sit tibi copia nostri!'
spreta latet silvis pudibundaque frondibus ora
protegit et solis ex illo vivit in antris;
395 sed tamen haeret amor crescitque dolore repulsae;
extenuant vigiles corpus miserabile curae
adducitque cutem macies et in aera sucus
corporis omnis abit; vox tantum atque ossa supersunt:
vox manet, ossa ferunt lapidis traxisse figuram.
400 inde latet silvis nulloque in monte videtur,
omnibus auditur: sonus est, qui vivit in illa.
(Sic hanc, sic alias undis aut montibus ortas
luserat hic nymphas, sic coetus ante viriles;
inde manus aliquis despectus ad aethera tollens
405 'sic amet ipse licet, sic non potiatur amato!'
dixerat: adsensit precibus Rhamnusia iustis.)
fons erat inlimis, nitidis argenteus undis,
quem neque pastores neque pastae monte capellae
contigerant aliudve pecus, quem nulla volucris
410 nec fera turbarat nec lapsus ab arbore ramus;
gramen erat circa, quod proximus umor alebat,
silvaeque sole locum passura tepescere nullo.
hic puer et studio venandi lassus et aestu
procubuit faciemque loci fontemque secutus,
415 dumque sitim sedare cupit, sitis altera crevit,
dumque bibit, visae correptus imagine formae
spem sine corpore amat, corpus putat esse, quod umbra est.
adstupet ipse sibi vultuque inmotus eodem
haeret, ut e Pario formatum marmore signum;
420 spectat humi positus geminum, sua lumina, sidus
et dignos Baccho, dignos et Apolline crines
inpubesque genas et eburnea colla decusque
oris et in niveo mixtum candore ruborem,
cunctaque miratur, quibus est mirabilis ipse:

425 se cupit imprudens et, qui probat, ipse probatur,
 dumque petit, petitur, pariterque accendit et ardet.
 inrita fallaci quotiens dedit oscula fonti,
 in mediis quotiens visum captantia collum
 430 brachia mersit aquis nec se deprendit in illis!
 quid videat, nescit; sed quod videt, uritur illo,
 atque oculos idem, qui decipit, incitat error.
 credule, quid frustra simulacra fugacia captas?
 quod petis, est nusquam; quod amas, avertere, perdes!
 ista repercussae, quam cernis, imaginis umbra est:
 435 nil habet ista sui; tecum venitque manetque;
 tecum discedet, si tu discedere possis!
 Non illum Cereris, non illum cura quietis
 abstrahere inde potest, sed opaca fusus in herba
 spectat inexpleto mendacem lumine formam
 440 perque oculos perit ipse suos; paulumque levatus
 ad circumstantes tendens sua brachia silvas
 'ecquis, io silvae, crudelius' inquit 'amavit?
 scitis enim et multis latebra opportuna fuistis.
 ecquem, cum vestrae tot agantur saecula vitae,
 445 qui sic tabuerit, longo meministis in aevo?
 et placet et video; sed quod videoque placetque,
 non tamen invenio' - tantus tenet error amantem -
 'quoque magis doleam, nec nos mare separat ingens
 nec via nec montes nec clausis moenia portis;
 450 exigua prohibemur aqua! cupit ipse teneri:
 nam quotiens liquidis porreximus oscula lymphis,
 hic totiens ad me resupino nititur ore.
 posse putes tangi: minimum est, quod amantibus obstat.
 quisquis es, huc exi! quid me, puer unice, fallis
 455 quove petitus abis? certe nec forma nec aetas
 est mea, quam fugias, et amarunt me quoque nymphae!
 spem mihi nescio quam vultu promittis amico,
 cumque ego porrexi tibi brachia, porrigis ultro,
 cum risi, adrides; lacrimas quoque saepe notavi
 460 me lacrimante tuas; nutu quoque signa remittis
 et, quantum motu formosi suspicor oris,
 verba refers aures non pervenientia nostras!
 iste ego sum: sensi, nec me mea fallit imago;
 uror amore mei: flammam moveoque feroque.
 465 quid faciam? roger anne rogem? quid deinde rogabo?
 quod cupio mecum est: inopem me copia fecit.
 o utinam a nostro secedere corpore possem!
 votum in amante novum, vellem, quod amamus, abesset.
 iamque dolor vires adimit, nec tempora vitae
 470 longa meae superant, primoque exstinguor in aevo

Text 4: Ov. Met. X,243 sqq

Quas quia Pygmalion aevum per crimen agentis
viderat, offensus vitiis, quae plurima menti
245 femineae natura dedit, sine coniuge caelebs
vivebat thalamique diu consorte carebat.
interea niveum mira feliciter arte
sculpsit ebur formamque dedit, qua femina nasci
nulla potest, operisque sui concepit amorem.
250 virginis est verae facies, quam vivere credas,
et, si non obstet reverentia, velle moveri:
ars adeo latet arte sua. miratur et haurit
pectore Pygmalion simulati corporis ignes.
saepe manus operi temptantes admovet, an sit
255 corpus an illud ebur, nec adhuc ebur esse fatetur.
oscula dat reddique putat loquiturque tenetque
et credit tactis digitos insidere membris
et metuit, pressos veniat ne livor in artus,
et modo blanditias adhibet, modo grata puellis
260 munera fert illi conchas teretesque lapillos
et parvas volucres et flores mille colorum
liliaque pictasque pilas et ab arbore lapsas
Heliadum lacrimas; ornat quoque vestibus artus,
dat digitis gemmas, dat longa monilia collo,
265 aure leves baccae, redimicula pectore pendent:
cuncta decent; nec nuda minus formosa videtur.
conlocat hanc stratis concha Sidonide tinctis
adpellatque tori sociam adclinataque colla
mollibus in plumis, tamquam sensura, reponit.
270 'Festa dies Veneris tota celeberrima Cypro
venerat, et pandis inductae cornibus aurum
concliderant ictae nivea cervice iuvencae,
turaque fumabant, cum munere functus ad aras
constitit et timide "si, di, dare cuncta potestis,
275 sit coniunx, opto," non ausus "eburnea virgo"
dicere, Pygmalion "similis mea" dixit "eburnae."
sensit, ut ipsa suis aderat Venus aurea festis,
vota quid illa velint et, amici numinis omen,
flamma ter accensa est apicemque per aera duxit.
280 ut rediit, simulacra suae petit ille puellae
incumbensque toro dedit oscula: visa tepere est;
admovet os iterum, manibus quoque pectora temptat:
temptatum mollescit ebur positoque rigore
subsedit digitis ceditque, ut Hymettia sole
285 cera remollescit tractataque pollice multas
flectitur in facies ipsoque fit utilis usu.
dum stupet et dubie gaudet fallique veretur,
rursus amans rursusque manu sua vota retractat.
corpus erat! saliunt temptatae pollice venae.
290 tum vero Paphius plenissima concipit heros

verba, quibus Veneri grates agat, oraque tandem
ore suo non falsa premit, dataque oscula virgo
sensit et erubuit timidumque ad lumina lumen
attollens pariter cum caelo vidit amantem.

295 coniugio, quod fecit, adest dea, iamque coactis
cornibus in plenum noviens lunaribus orbem
illa Paphon genuit, de qua tenet insula nomen.

Text 5: Cic. in Catil

(1,1) Quo usque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? quam diu etiam furor iste tuus nos eludet? quem ad finem sese effrenata iactabit audacia? Nihilne te nocturnum praesidium Palati, nihil urbis vigiliae, nihil timor populi, nihil concursus bonorum omnium, nihil hic munitissimus habendi senatus locus, nihil horum ora voltusque moverunt? Patere tua consilia non sentis, constrictam iam horum omnium scientia teneri coniurationem tuam non vides? Quid proxima, quid superiore nocte egeris, ubi fueris, quos convocaveris, quid consili ceperis, quem nostrum ignorare arbitraris?

(1,2) O tempora, o mores! Senatus haec intellegit, consul videt; hic tamen vivit. Vivit? immo vero etiam in senatum venit, fit publici consili particeps, notat et designat oculis ad caedem unum quemque nostrum. Nos autem, fortes viri, satis facere rei publicae videmur, si istius furorem ac tela vitamus. Ad mortem te, Catilina, duci iussu consulis iam pridem oportebat, in te conferri pestem, quam tu in nos omnis iam diu machinaris.

(1,3) An vero vir amplissimus, P. Scipio, pontifex maximus, Ti. Gracchum mediocriter labefactantem statum rei publicae privatus interfecit: Catilinam orbem terrae caede atque incendiis vastare cupientem nos consules perferemus? Nam illa nimis antiqua praetereo, quod C. Servilius Ahala Sp. Maelium novis rebus studentem manu sua occidit. Fuit, fuit ista quondam in hac re publica virtus, ut viri fortes acrioribus suppliciis civem perniciosum quam acerbissimum hostem coercerent. Habemus senatus consultum in te, Catilina, vehemens et grave, non deest rei publicae consilium neque auctoritas huius ordinis: nos, nos, dico aperte, consules desumus.

Text 6: Martial

Miraris veteres, Vacerra, solos
nec laudas nisi mortuos poetas.
Ignoscas, petimus, Vacerra: tanti
non est, ut placeam tibi, perire.

- a) Nur die Alten bewunderst du, Vacerra,
und lobst allein die toten Dichter.

Verzeih', ich bitte dich, Vacerra: So viel ist's mir nicht wert
zu sterben, nur um dir zu gefallen.

(Barié / Schindler)

- b) Du hältst allein die Klassiker
für Klasse,
die Dichter, wenn sie tot sind,
erst für Asse.
Ich möchte lieber,
statt ins Gras zu beißen –
entschuldige!
auf deinen Lorbeer scheissen.

(F. Grasshoff)